7/12878

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14 0 BHİ 0 00 00 02- 2.29
KONU : Yazılı Soru Önergesi

10 -04- 2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ:14.03.2006 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/12878-19364/49122 sayılı yazınız.

Malatya Milletvekili Süleyman SARIBAŞ'ın, "kayısı borsası kurulmasına ve Kayısıbirlik'in mali durumuna" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/12878) esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin cevaplarımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ali COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ek: 3 sayfa önerge cevabı

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/12878

MALATYA MİLLETVEKİLİ SAYIN SÜLEYMAN SARIBAŞ'IN YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

CEVAP 1- 2

Kuru kayısı vitamin ve mineral açısından en önemli gıda maddelerinden biridir. Dünya kuru kayısısının % 85'ini üreten Ülkemizin kuru kayısı üretiminin % 90'ını Malatya ve çevresi üretmektedir. Bu alanda faaliyet gösteren Kayısıbirlik'in halen 5 bağlı kooperatifinde kayıtlı 9.335 üretici ortağının kooperatiflerine ürün teslim etme oranları yani aktif ortak sayıları oldukça düşük düzeylerde kalmaktadır.

Kayısıda yıllar arası rekolte miktar farklılıklarına göre arz-talep dengesizliği oluştuğundan ve buna bağlı olarak da fiyat dengesizlikleri yaşandığından ürünün daha uzun süre sağlıklı muhafazasını sağlamak ve ticaretini kolaylaştırmak amacıyla çalışmalar yapılmaktadır.

Bilindiği üzere, alım satımı gerçekleştirilen kayısının tescili ticaret borsalarında yapılmakta, referans fiyatlar borsalarda oluşmaktadır. Günümüzde e-ticaret yoluyla tüm dünyanın pazar olduğu bir dönemde, ülkemiz ticaret borsalarının da ürünlerin arz ve talebinin bir araya geldikleri mekanlar haline getirilmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmıştır. Bu ihtiyaçtan hareketle Bakanlığımızca başlatılan "Ürün Borsalarını Geliştirme Projesi" kapsamında pilot borsaların, numune alma, laboratuar, satış salonu ve bilgi işlem alt yapılarında iyileştirmeler yapılmıştır.

Ayrıca bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösterebilecek anonim şirket statüsünde örgütlenecek ürün ihtisas borsalarının kuruluşuna ilişkin yasal alt yapı da tamamlanmıştır. 5174 Sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İle Odalar ve Borsalar Kanununun 53. maddesinde ürün ihtisas borsalarının kuruluşu düzenlenmektedir. Ayrıca yine uygulamaya yönelik, "Ürün İhtisas Borsaları Genel Yönetmeliği", "Ticaret Borsalarında ve Ürün İhtisas Borsalarında Alivre İşlemlere İlişkin Yönetmelik" de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ürün İhtisas Borsalarının kuruluşuna, ekonomik gereklilik, durum ve gelişmelerin uygun olması, borsada işlem görecek ürün, ürün senedi veya alivre sözleşmelere ilişkin piyasa yapısının ve derinliğinin, beklenen işlem hacminin mevcut bir borsadan ayrı olarak borsa kurulmasını gerektirecek nitelik ve düzeyde olması durumunda izin verilecektir. Bu çalışma ile ülkemizdeki zayıf, verimsiz ticaret borsalarının birleşmelerine de imkan tanınması, elektronik ticaretin gelişerek ürün ticaretinin yaygınlaşması, borsaların gerçek işlevlerine dönmeleri, modern bir yapıya kavuşmaları hedeflenmiştir. Ticaret borsaları kurulmuş veya kurulacak ürün ihtisas borsalarına ortak olabilecek veya acentesi olarak çalışabilecektir.

Ürünlerin fiili anlamda taşınmadan senet üzerinden satışına imkan verecek lisanslı depoculuk sisteminin oluşturulmasına yönelik mevzuat altyapısına ilişkin çalışmaların önemli bir bölümü Bakanlığımızca tamamlanmış durumdadır. Bu kapsamda, 5300 sayılı "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu" ve buna ilişkin tüm ürünleri kapsayan yatay düzenlemeleri içeren yönetmelikler ile "Hububat,

Baklagiller ve Yağlı Tohumlar Lisanslı Depo Yönetmeliği" ve "Pamuk Lisanslı Depo Yönetmeliği" yayımlanmıştır.

CEVAP 3- 4- 5

Bilindiği üzere, 16 Haziran 2000 tarihinde yürürlüğe giren 4572 sayılı Kanun, tarım satış kooperatif ve birliklerinin yeniden yapılanması için yasal bir çerçeve oluşturarak, bu kuruluşları etkin ve sürdürülebilir bir şekilde özerk ve malî yönden bağımsız kılmayı amaçlamaktadır.

Bu çerçevede alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi konularında çalışma, inceleme ve önerilerde bulunmak üzere Yeniden Yapılandırma Kurulu oluşturulmuştur.

Birlik ve kooperatiflerin, yürütülecek yeniden yapılandırma projesi kapsamında sağlanan yardım ve desteklerden yararlanma usul ve esasları, 2001 yılında Yeniden Yapılandırma Kurulu ile birlikler ve kooperatifler arasında imzalanan "Katılım Protokolleri" kapsamında belirlenmiştir.

Yeniden yapılandırma sürecinde Kayısıbirlik'e Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklarından kredi kullandırılmış ve Birliğin mali yapısı üzerinde olumsuz bir etki yaratan personel tazminatları karşılanarak, Birliğin yeniden yapılandırma süreci desteklenmiştir.

Bu süreçte DFİF kaynaklarından Kayısıbirlik'e ertelenenlerle birlikte kullandırılan kredilere ilişkin bilgiler aşağıya çıkartılmıştır.

Kayısıbirlik'in 2000 Yılı Sonrasında Ertelenenlerle Birlikte Kullandığı DFİF Kredileri (Bin YTL)					
2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006
2.200	2.200	2.950	9.008	9.910	9.646

Öte yandan Birliğin mali yapısı üzerinde olumsuz bir etki yaratan personel tazminatları ile ilgili olarak işten çıkartılan toplam 46 personele karşılık Hazine'den toplam 290.149.-YTL destek sağlanmıştır.

Kayısıbirlik ürün alımlarında son 4 yılda DFİF kredisi ve özkaynakları dışında özel bankalardan herhangi bir kredi kullanmamıştır.

Tarım satış kooperatifleri birliklerine DFİF'den kullandırılan ürün alım kredileri çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararlarına göre gerçekleştirilmektedir. Nitekim 23.05.2005 tarih ve 2005/8839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında tarım satış kooperatifleri birliklerine kullandırılacak DFİF kredilerinin esasları belirlenmiştir. Burada kullandırılacak kredilere T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'nin cari tarımsal kredi faiz oranının % 75'i oranında değişken yıllık basit faiz uygulanacağı belirlenmiştir. Birlikler de çıkarılan bu kararlar çerçevesinde kullandıkları kredileri vadelerinde ödemekle yükümlüdürler.

Yapılan bu destekler Birliğin öz sermaye yapısı güçlendirilerek üreticilerin ürünlerini daha iyi şartlarda değerlendirmesini sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılması ve devlete yük olmadan faaliyetini sürdürmesinin sağlanması amacıyla yapılmıştır.

CEVAP 6

Kayısıbirlik'in son 4 yıldaki faaliyetleri sonucunda oluşan mali yapısına bakıldığında, brüt olarak karlı iken net olarak zararda olduğu, böylece Birliğin brüt karlılığının oransal olarak normal düzeylerde olmasına rağmen faaliyet giderleri, genel yönetim giderleri ve finansman giderlerinin eklenmesi sonucunda oluşan net karlılığın olumsuz olduğu hatta bütün dönemler itibariyle zarara uğranıldığı gözlenmektedir.